

010 - 848 3963
m.florijn@seastarters.nl

31 maart 2014

Voorhaven 28
3024 RN Rotterdam

Presidium Smallingerland
Gauke Boelensstraat 2
9203 RM Drachten

Met zeer veel eer en genoegen mocht ik uw informateur zijn. U heeft mij de afgelopen periode uitgebreid te woord gestaan. Ik ben zeer onder de indruk van uw openheid, zelfreflectie en hoge professionaliteit. Maar bovenal passie voor de inwoners van Smallingerland. U heeft mij geïnspireerd en wegwijs gemaakt binnen uw politieke arena. In deze brief doe ik verslag van mijn informatieronde en deel ik mijn advies met u.

Opdracht

U heeft mij gevraagd alle partijen te consulteren en uit die ronde een zo breed mogelijk gedragen advies te formuleren voor de formatiefase. Ik heb die opdracht als volgt geïnterpreteerd. Ik heb met alle partijen minimaal 1 uur afgesproken en uw burgemeester geconsulteerd. Verder heb ik alle verkiezingsprogramma's bestudeerd en mediaverslagen van een aantal verkiezingsbijeenkomsten bestudeerd. Naast een advies over de start van de formatie, zal ik een aantal inhoudelijke aandachtspunten meegeven en een mogelijke opzet voor de vervolgstappen.

Duiding verkiezingsuitslag

Het opkomstpercentage in Smallingerland is met 58% iets hoger dan in 2010 en ligt een paar procentpunten boven het landelijk gemiddelde. De PvdA is de grootste partij gebleven en CU, D66 en SP hebben zetels gewonnen. Het verlies van de VVD is lastig te duiden vanwege de afsplitsing van twee raadsleden. ELP heeft 3 raadszetels behaald en Smallingerlands Belang 2. Het CDA, Groenlinks en FNP hebben een zetel verloren. Landelijke en lokale trends samen maken een beoordeling van het huidige college lastig. Uit een meerderheid van de gesprekken kwam naar voren dat de stabiliteit van het vorige college en haar prestaties hoog werden gewaardeerd.

Inhoudelijke opgave

De inhoudelijke agenda voor uw raadsperiode zal bestaan uit een sociale agenda en een economische agenda. De sociale agenda bevat de aanpak werkloosheid en de goede inbedding van de extra verantwoordelijkheden voor de jeugdzorg, zorg voor volwassenen en werk voor mensen met een arbeidsbeperking. De economische agenda bestaat uit het aantrekken van (nieuwe) werkgelegenheid passend bij de capaciteiten van uw inwoners, verlichten administratieve lasten ondernemers en inwoners en het succesvol afronden van lopende projecten. Daarbij komt nog de meerjarige bezuinigingsopgave van minimaal €3 mln waar u de komende jaren invulling aan moet geven. Tijdens de vorige bezuinigingsronde is het laaghangend fruit goeddeels geplukt, keuzes om deze bezuinigingsopgave in te vullen, zullen meer pijn doen.

Het accent van de meerderheid van u ligt - zeker op korte termijn - op het goed vormgeven en implementeren van de sociale agenda. Een nieuw te vormen college van burgemeester en wethouders zal relatief meer tijd en middelen kwijt zijn om de sociale agenda verantwoord vorm te geven. Daarnaast zijn door diverse partijen andere aandachtspunten aangedragen die in het formatieproces een plek moeten krijgen. Breekpunten en uitsluiten van partijen om de inhoudelijke agenda vorm te geven zijn op voorhand niet hard genoemd.

Politiek-bestuurlijke opgave

U staat voor een grote en verantwoordelijke opgave. Naast een goed uitgedachte inhoudelijke agenda, zal een gezonde, politieke dynamiek en een stabiel bestuur essentieel zijn voor het slagen van een college in deze bestuursperiode. In de gesprekken hebben wij hier uitgebreid bij stil gestaan en u allen bent bereid daaraan bij te dragen. U benadrukt dat de ingezette bestuurlijke vernieuwing van eind 2013 doorgezet en verdiept dient te worden. De informatiezoekende raad in samenspraak met het maatschappelijke middenveld en inwoners, de kaderstellende taken van de raad nadrukkelijker positioneren en scherp debat in de raad, wordt door een meerderheid als belangrijke ontwikkeling genoemd. Daarnaast wenst u een betrouwbaar en stabiel college. Een college van inhoudelijk sterke wethouders en een burgemeester die als voorzitter van college en raad een nadrukkelijke rol speelt in de gemeente, provincie en landelijk. Voor u allen is het belangrijk te investeren in die goede verhoudingen en benadrukt u dat het feit dat sommige partijen van coalitie naar oppositie zullen stappen en vice versa nooit over persoonlijk functioneren gaat, maar een inhoudelijke accentverschuiving vertegenwoordigt.

Voorkeurscoalities

Bij het komen tot de voorkeurscoalities hebben de volgende factoren een rol gespeeld:

- het zoveel mogelijk recht doen aan de verkiezingsuitslag en daarmee de stem van de inwoners van Smallingerland;
- een stabiel en daadkrachtig bestuur dat kan rekenen op breed draagvlak in uw raad;
- een analyse van alle verkiezingsprogramma's en de aangedragen speerpunten door de fracties;
- de voorkeurscoalities zoals aangedragen door de verschillende fracties.

Op basis van bovenstaande criteria kom ik tot de volgende opties.

1. PvdA, CU, SP, D66 (17 zetels)

Met deze coalitie wordt het meest recht gedaan aan de verkiezingsuitslag: de grootste partij en de drie winnaars. Dit was tevens de variant die door een meerderheid van de fracties is aangedragen om als eerste te onderzoeken, danwel als logische interpretatie van de verkiezingsuitslag. Ook hebben deze partijen de veel inhoudelijke raakvlakken voor de te voeren sociale agenda de komende jaren. Met 17 zetels kan deze coalitie op een voldoende meerderheid in uw raad rekenen. Een aantal partijen buiten deze coalitie heeft aangegeven deze variant constructief te willen ondersteunen, uiteraard zal hiervoor eerst de definitieve richting geformuleerd moeten worden. Onderzocht dient te worden of de richting van invulling van de meerjarige bezuinigingsopgave, afgezet tegen de sociale agenda bij alle partijen op voldoende draagvlak kan rekenen. Nadrukkelijk is bij deze variant te berde gebracht dat deze bijdraagt aan een levendig debat in de gemeenteraad.

2. PvdA, CDA, CU, SP (20 zetels)

De tweede voorkeursvariant kan met 20 zetels rekenen op een stabiele meerderheid in uw raad. Hiermee zijn de drie grootste partijen en twee van de drie winnaars vertegenwoordigd in de coalitie. Ook bij deze combinatie is ruimte om een sociale agenda op te stellen. Wel zullen er op meer terreinen verschillen moeten worden overbrugd. Hiermee wordt bedoeld op de nadruk op de sociale agenda in samenhang met de economische agenda. Ook hier zal de richting van invulling van de meerjarige bezuinigingsopgave een prominente rol in het formatieproces moeten hebben. Het is een minder scherp geprofileerde coalitie die ervoor zorgt dat er minder scherp gedebatteerd wordt in de gemeenteraad. Dat is uiteraard een aanname die op voorhand niet zodanig hoeft uit te komen. Deze variant wordt door veel fracties als waardevol en kansrijk benoemd.

3. PvdA, CDA, CU, D66 (18 zetels)

In de laatste voorkeursvariant is de SP vervangen door D66. Hierdoor is meer sprake van een brede middencoalitie die kan rekenen op voldoende steun van 18 zetels in uw raad. De drie grootste fracties en twee van de drie winnaars zijn vertegenwoordigd in de coalitie. In deze variant zal een goede balans gezocht moeten worden tussen de sociale en economische agenda.

Advies

Ik adviseer u het formatieproces in besloten setting te doorlopen met de volgende partijen: PvdA, CU, SP en D66, waarbij nadrukkelijk gedoogpartijen worden uitgenodigd mee te denken. Gedoogpartijen kunnen vooraf, halverwege en voor het naar buiten treden gepolst worden. Gezien het grote draagvlak voor een coalitie met het CDA en hun staat van dienst, adviseer ik snel te beoordelen of de eerste variant haalbaar is, om vervolgens eventueel het CDA uit te nodigen.

Indien gewenst en met permissie van de partijen die tot de formatiefase worden uitgenodigd, kan ik een startsessie verzorgen waarin ik op de inhoudelijke agenda in ga en een mogelijk logische inrichting van het verdere formatieproces. Mijn inschatting is dat de verdere formatie door uzelf ter hand genomen kan worden, met ondersteuning van het ambtelijke apparaat. Bij voorkeur uw hoofden communicatie en financiën. Mijn advies is om de economische agenda goed uit te werken en hierbij de burgemeester nadrukkelijk een rol te geven. De burgemeester kan bijvoorbeeld bij aanvang zijn zienswijze meegeven.

Ik ben mij er terdege van bewust dat niet alle partijen zich direct in de voorkeursvariant kunnen vinden. Nadrukkelijk noem ik het CDA en de VVD die als collegepartner zeer hebben bijgedragen aan de huidige goede staat van de gemeente en die in de gesprekken zeer respectvol bejegend werden. De voorkeursvariant is een keuze die op voldoende electoraal, inhoudelijk en politiek draagvlak kan rekenen. Het actief betrekken van de oppositie in de komende periode is gezien de complexe tijden in elke variant sterk aan te bevelen. Verantwoordelijkheid nemen in complexe tijden vergt moed. Ik wens u veel wijsheid, respect en kracht toe.

Met vriendelijke groet,

Marco Florijn
